

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 50 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravljavstvu v tiskarni sv. Cirila, koroško ulice hitv. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnina.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novaku na velikem trgu po 5 kr. Rokopisni se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se naštene enkrat, po 5 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

IV. občni zbor ljutomerskega političnega in gospodarskega društva pri Sv. Juriju ob Ščavnici.

Vsa čast slovenskemu društvu, katero psujejo skrajno nemški listi, kakor n. pr. graški »Tagblatt« naše mlado ljutomersko polit. društvo! Saj vemo, da oni ne hvalijo nikdar, kar je nam Slovincem v korist. Že stirikrat je to društvo zborovalo v starih mesecih svojega obstanka, kar mu zadosti spričuje delavnost, katero mu odreka omenjeni nemški list, Zadnjič je imelo svoj občni zbor dne 17. nov. pri Sv. Juriju ob Ščavnici v Vau-potičevi gostilnici. Kar trlo se je zavednih mož v 3 sobah, v veži, in še zunaj so bila okna obdana z mnogimi poslušalci, ki so verno sledili blizu 2 uri našim vrlim govornikom.

Prvi je poročal g. dež. poslanec dr. Ivan Dečko o svojem delovanju v deželnem zboru. Ko se je opravičil zaradi odsotnosti pri zadnjem občnem zboru v Gornji Radgoni, — ne morebiti iz strahu pred orehovskim prerokom, ampak zavoljo nesporazumljenja z dopisnikom je izostal g. poslanec — začel je razkrivati tužno stališče naših narodnih zastopnikov v deželnem zboru. Največ krivice, pravi g. govornik, dela nam Slovincem volilni red, ki pripušča dvema tretjinama prebivalstva Štajarskega, namreč Nemcem 52 zastopnikov v deželnem zboru, a eni tretjini t. j. nam Slovincem pa samo 8 zastopnikov. Kaj hočejo storiti slovenski poslanci proti takej ogromni večini, ako jim ta noče biti pravična? Do zdaj jim ni skazovala pravice. V deželni odbor, ki vodi celo deželno upravo ter gospodari s 7 milijoni gld., h kateri svoti pridamo tudi Slovenci dobro tretjino, ni vzela do zdaj nobenega slov. zastopnika; v deželni šolski svet, za katerega stroške tudi Slovenci dajemo tretjino, in kateri določuje učni jezik in celo upravo naših sol in nam nastavlja učitelje, voli nemška večina le Nemce; deželni uradniki, katere tudi mi Slovenci plačujemo, nastavljajo se pri nas izključno nemški. Teh in enakih krivic niso mogli več prenašati slovenski poslanci, in ko je nemška večina še zagnala strašen vrisč zoper pravično slovensko zahtevo, zoper slovensko-nemško gimnazijo v Celju, bili so prisiljeni izstopiti iz deželnega zbora. Vrniti se prej ne morejo, dokler ne dobijo poročstva, da bo drugače. Vlada lahko pomaga, ako le hoče. Če pridruži h konservativnim in slovenskim poslancem 12 veleposestniških zastopnikov, ki vladi sledijo na vsak miglje, dobi večino, ki bo lahko tudi Slovincem pravična. Nova vlada Badenijeva ima tukaj lepo pri-ložnost, dejansko izvršiti svoje geslo pravičnosti.

Na ta z veliko pohvalo sprejeti govor se je sprejela enoglasno sledeča resolucija: »Zbrani volilci na IV. občnem zboru ljutom. polit. in gosp. društva 1.) izrečejo

zaupanje svojim deželnim poslancem, odobrujejo njihov izstop iz deželnega zbora ter želé, da ne vstopijo poprej v deželni zbor, dokler ne dobijo zadostnega poročstva za izpolnitev najnujnejših potreb narodnega in gospodarskega napredka Slovencev na Štajarskem; — 2.) izražajo zaupanje svojim državnim poslancem in želé, da vsi slovenski državni poslanci energično zahtevajo, da vlada pri nastavljenju uradnikov na južnem Štajarskem strogo izvršuje svoje načelo pravičnosti.

Drugi govornik, g. dr. Fr. Rosina, je poudarjal z veliko zgornostjo važnost okrajnih zastopov, posebno z ozirom na bližajoče se volitve v gornje-radgonskem okraju. Važen je zastop, ker gospodari z okrajnim denarjem; ker mu postava priporoča skrb za gospodarstvo, vinogradarstvo in živinorejo; ker ima pravico uradnike nastavljati. Vse te pravice slabo izvršuje sedanji odbor s svojim orehovskim »obmanom«. 20.000 gld., katere je obljubil prejšnji zastop dati za železnico s pogojem, da se naredi popolna postaja v Gornji Radgoni, je sedanji nemškutarski zastop obljubil dati brezpogojno. In ker se sedaj kesa zaradi opuščanja pogoja, dá se še tožiti, da bodo tem večji stroški. Za gospodarstvo, vinogradarstvo, živinorejo ni se storilo nič. Slovenskega zdravnika bi živo potrebovali v tem okraju, pa ni upati, da bi ga dobili pod tem zastopom. Zato volilci slovenski, ne dajte se osramotiti pri prihodnjih volitvah, da bi se nadalje 410 po sili Nemcev gospodovalo blizu 13.000 Slovincem tega okraja!

Prepričevalno je govoril slednjič o šoli tretji govornik, g. Drag. Hribar iz Celja. Dokazoval je, da le na podlagi materinščine se doseže pravi namen vsake šole, potrdil svoje dokaze z dvema mičnima zgledoma in razložil naše tužno slovensko šolstvo. — Nato se je sprejela spet enoglasno resolucija: »Zbrani volilci ljut. pol. in gosp. društva želé, da ustanovi vlada za ljudske šole južnoštajarskih Slovencev ločeno deželno šolsko nadzorništvo, ter protestujejo proti nastavljenju znanih nasprotnikov za šolske nadzornike na naših šolah.« — Z veliko zadovoljnostjo smo se razšli od IV. občnega zbora, želeč, da se kmálu spet kjé vidimo!

Občni zbor „katol. polit. društva“ v Konjicah dne 17. novembra 1895.

Važni dogodki zadnjih tjednov so bili odbor našega političnega društva napotili, da je za nedeljo, dne 17. nov. 1895 sklical občni zbor našega društva. Povabil je bil k temu zborovanju državn. poslanca, gospoda prof. Robiča, da bi volilec poročal o svojem in svojih tovarišev delovanju v državnem zboru. Kakor vsakokrat, tako je bil tudi sedaj naš g. poslanec prijazno obljubil

priti na zbor. Na predvečer pa prejme vlč. g. društveni prvomestnik od gospoda poslanca Robiča brzojavno opravičenje, da zato ne more priti, ker je poslanec baron Depauli zavoljo nepotrjenja dunajskega župana Dra Luegerja na svojo roko stavil vprašanje (interpelacijo) do ministerskega predsednika, s tem se sprl z grofom Hohenwartom in njegovimi zvestimi tovariši. Našemu g. poslancu je bilo torej treba ostati na Dunaju, da varuje, kolikor vé in zna, koristi svojih volilcev.

Ker tudi drugih naših gospodov poslancev nobeden ni utegnil priti, so nam velečasiti gospod nadžupnik kot društveni prvomestnik pojasnili najvažnejše dogodke na političnem polju od našega zadnjega zborovanja dne 16. junija t. l. do zdaj. Prečitali so nam pismo, s katerim so se papežev poslanik nadškof Agliardi prisrčno zahvalili za resolucijo, s katero se je bilo naše društvo dne 16. junija t. l. potegnilo za pravice sv. stolice; prebrali so tudi precenjeno listino, s katero se nam naznanja cesarjeva zahvala za sožaljevanje pri smrti mladega nadvojvode Vladislava, poslednjič so nam naznanili dopis, s katerim se je naš bivši c. kr. namestnik, ekscelenca baron Kúbeck, zahvalil za častitko k petindvajsetletnici svoje visoke službe v Gradcu. Izvedeli smo pri tej priliki, da novega cesar. namestnika v Gradcu, ekscelenca g. markiza Baquehema, že vsi dobro poznamo, ker smo ga videli l. 1892. pri otvoritvi naše predrage železnice.

Gospod prvomestnik so nam potem v kratkih obrisih podali podoba položaja na Dunaju, odkar je knez Windischgraetz odstopil s svojimi ministri, ker nam nemški liberalci niso hoteli dovoliti nemško-slovenske male gimnazije v Celju. Dobili smo ta učni zavod pod začasnim ministerstvom Kielmansegg-ovim, tudi proti volji Dra Luegerja in njegovih tovarišev, ki sedaj pomoči iščejo pri Slovencih zoper novo ministerstvo Badeni-jevo. Razmere so, kakor vsakdo uvidi, čez mero zamotane. Naše društvo je bilo doslej s svojim g. poslancem vedno enih mislij, zato njemu popolnoma zaupa, da bode tudi v teh homatijah zadel pravo pot.

Društveni knjižničar, gospod Dr. Ivan Rudolf, spregovoril je prav podučljivo besedo o razmerah med kmečkim stanom in malimi obrtniki. Predlagal je sklep (resolucijo) na korist malemu obrtniku, kateremu se vsestransko želijo nekdanja »zlata tla«, češ, da bo to tudi kmečkemu stanu na korist.

Društveni tajnik, g. vikarij Kukovič, je po izvrstnih člankih v »Slov. Gospodar-ju« prav poljudno pojasnil neslanosti Ingwerjeve knjižure: »Slovenskim kmetom v poduk in prevdarek«, katero tudi našim ljudem Celjani vsiljujejo. Ker so se ta dan delile letošnje knjige družbe sv. Mohorja, je društveni blagajnik, g. kaplan Šoba, govoril zaslužen slavospev tej nikoli dosti hvaljeni družbi ter označil zadržaj letošnjih prekrasnih knjig.

Končno so č. g. prvomestnik podali kratek »razgled po svetu«. Opisali so ob kratkem obžaljevanja vreden razpor na Kranjskem, kjer se »katol. narodna« in »narodno-napredna stranka« za deželnozborske sedeže med seboj pulita, kakor so se nekaj skupno borili proti najhujšim nemškutarjem in nemškim liberalcem. Vsprejela se je resolucija, ki globoko obžaljuje ta bratski boj ter želi zmage le oni stranki, ki se pokori naukom sv. Cerkve ter pobija načela pogubonosnega liberalizma. — Z živahnim trikratnim »živio«-klicem na sv. Očeta, papeža Leona XIII, na našega svetlega cesarja Franca Jožefa I. in na svetlo cesarico Elizabeto, ki je potem v terek slavila svoj imendan, se je zborovanje sklenilo v najlepšem redu.

Cerkvene zadeve.

Cecilijino društvo v Mariboru.

Pretečeno nedeljo je imenovano društvo praznovalo slovesno god varuhinje cerkvene glasbe, sv. Cecilije. V to svrhu je bila v stolnici pri pozni službi božji pridiga o predmetu: »Kako vzvišeno nalogo ima cerkvena glasba pri slovesni službi božji?« in slovesna sv. maša, pri kateri se je pela s spremljevanjem posavn ena najkrasnejših Dr. Wittovih maš »in hon. St. Luciae.«

Društvo tu v Mariboru vkljub jako neugodnim glasbenim razmeram našega mesta kaj veselo nepreduje, ter se vsi krogi prebivalstva zanj zanimajo. Dokaz temu je mnogobrojni zbor pevk in pevcev, kakoršen je le malokateremu glasbenemu društvu na razpolago. Zatorej prosimo tudi zunanje prijatelje cerkvene glasbe, da društvu segajo pod roke ter je gmotno podpirajo.

Če bodo razmere le ugodne, bode se v prihodnjem letu sijajno obhajal občni zbor, kateri bode sigurno tudi uplival na razvoj cerkv. glasbe i po deželi. Prihodnje dni bode g. denarničar zunanjem čč. gg. udom in drugim prijateljem nove sprejemnice, oziroma nastopnice poslal, pri čč. gg. duhovnikih-udih v Mariboru bode pa osebno pobiral doneske.

Sedanji odbor ima sledeče odbornike p. n. gg.: L. Hudovernik stolni vikar, načelnik; Dr. J. Bezjak, prof.; prof. Dr. A. Medved, tajnik; kaplan J. Čížek, denarničar; mestni uradnik Fr. Ruhri, stolni kaplan Fr. Simonič, kateket Iv. Vreže, stolni organist R. Wagner.

Prosimo torej vse prijatelje našega društva, da nam sami zvesti ostanejo ter nam tudi novih udov pridobijo, in to tem bolj, ker ima Cecilijino društvo prelepo nalogo, pouspeševati čast božjo in spodbujati k pobožnosti verno ljudstvo. — Letne doneske za Cecilijino društvo sta poslala čč. gg. župnik J. Žičkar 2 fl., kaplan Št. Pivec 2 fl. Bog plati!

Gospodarske stvari.

Pitje vina.

Očak Abraham je dobil goste, pa jim je tako dobró postregel, da se njegova gostoljubnost hvali in priporoča za vse čase. Gostoljubnost v tesni zvezi s krščanstvom je imeniten čin krščanske ljubezni ali telesno dobro delo. Žalico, se je ta čednost včasih v nečednost spreminjala in postala požrešnost. V dobrih letih so se v vinskih gorica po rani službi požji pomenili, kje bodo to ali ono nedeljo večernice imeli. Nedeljo večerko so se zbrali zdaj pri tem, zdaj pri onem mejašu v pivnici, število gostov narašča, da v kleti ni več prostora; poznejši so morali na stopnicah sedeti ali okoli hrama stati. In polovnjak je bil precej prazen. In kaj se je še več godilo — o tem molči ustno sporočilo. Vendar gotovo je, da mnogoteri vina piti ne zmorejo. Zato so jim skof Slomšek poduk dali in pesmico zapel:

„Le pijmo pošteno to zlahitno blage
Kak grdo bi pač b'lo,
Ne znati kam domo!“

Celo leto, dragi bralec, te že vodim po goricah in pivnicah, gotovo si že žejen; pa še zini ti kak sklep niman dati piti, pač pa nauk o pitju vina ti nimim naznaniti za tvoj dušni in telesni blage.

1. Kdaj ne smeš vina piti? Sicer so tako slaba leta, da ponekod že vina več ne poznajo, zatorej piti ne morejo. Segli so reveži po nesrečni stranici, ki posameznike in tudi cele rodovine ugonobí. Puna mejšje